

Pelastustoimi ja varautuminen

Sisäministeriö
kirjaamo.sm@govsec.fi

Asianumero VN/6188/2021

Lausunto asetuseronnoksesta sisäministeriön asetukseksi hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuudesta sekä aluehallintoviraston asiantuntija-arviosta

Sisäministeriö on toimittanut 25.10.2022 jakelulistan mukaisille tahoille sähköpostiviestinä lausuntopyynnön, joka koskee asetuseronnosta sisäministeriön asetukseksi hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuudesta sekä aluehallintoviraston asiantuntija-arviosta.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on osaltaan perehtynyt lausuntopyyntöä koskeviin asiakirjoihin ja toteaa mainitusta luonnoksesta lausuntonaan seuraavasti:

Yleistä

Asetuseronnoksessa on mainittu esimerkkinä, että palveluiden tasolla tarkoitetaan esimerkiksi näihin tehtäviin käytettäviä henkilötyövuosia. Tällaisen esimerkin esittäminen ei ole tarpeen, sillä se ohjaa tarkastelemaan palvelujen tasoa pelkästään henkilötyövuosina. Palvelujen tason tarkastelu henkilötyövuosina on tapa, jolla tarkastelu tehtäisiin ilman erillistä mainintaakin. Joten mainitsemalla se esimerkkinä asetuksen perusteluissa ikään kuin asetetaan tarkastelulle taso, joka ei ole riittävä.

2 § Pelastustoimen palveluiden saatavuus

Asetusluonnoksen kohdassa 2 § 7) on mainittu valmiustarkastukset. Valmiustarkastukset olisi syytä avata käsitteenä asetuksessa tarkemmin, sillä niiden suorittamisesta ei ole mainintaa muualla.

5 § Pelastustoimen palveluiden kustannukset

Kustannuksien osalta ei tuotettavissa tiedossa mainita, mitkä ovat mahdollisten korjausmääräysten täytäntöönpanoon vaikuttavat kustannukset, sillä ne tekevät poikkeamaa kokonaiskustannuksiin, kun kustannuskehitystä vertaa muihin ja aiempiin omiin lukuihin. Lisäksi vertailutiedon saamisesta tulisi säätää asetuksessa erikseen, mistä hyvinvointialueet vertailutietonsa kustannuksista saavat ja mikä on vertailutiedon saamisen aikataulu.

Pelastustoimen palveluiden eri järjestämistavat

Pelastustoimen palveluja on suunniteltu toteutettavan kolmella erilaisella tavalla (omana, sopimuksesta toiselle hyvinvointialueelle ja erillisratkaisuna). Tiedon tuottamisen osalta on asetuksessa linjattava, voiko hyvinvointialue sopia raportointivelvollisuuden siirtämisestä toiselle hyvinvointialueelle vai tuleeko kunkin hyvinvointialueen tuottaa omat tietonsa.

Prosessin aikataulu

Etelä-Suomen aluehallintovirasto kiinnittää huomiota asetusluonnoksessa asetettuihin aikatauluihin. Aluehallintovirasto pitää asiantuntija-arvion laatimiselle varattua aikaa (1 kuukausi) epärealistisena ja riittämättömänä. Aluehallintovirastot laativat vuonna 2022 ensimmäiset asiantuntija-arviot perustuen pelkästään sisäministeriön alueen pelastustoimelle toimittamaan tietopyyntöön. Erityisesti Etelä-Suomen alueella arvioita laadittiin kahden henkilön lähes päätoimisena työskentelynä. Tällöin arvioiden laatimiseen kului aikaa puolitoista kuukautta. Lisäksi kireän aikataulun vuoksi pois jouduttiin jättämään tarvittavat käännöksen ja saavutettavuuden varmistaminen sekä pelastuslaitosten kommentoinnille jäi aikaa keskimäärin 10 työpäivää. Tuossa aikataulussa ei myöskään jäänyt juurikaan aikaa tarvittavien lisätietojen etsimiselle ja arvioinnin osa-

alueita jouduttiin jättämään kokonaan pois alueen pelastustoimen antamien tietojen ollessa puutteellisia.

Luonnoksen 7 §:ssä ehdotetusti hyvinvointialueen selvitys tulee toimittaa sisäministeriölle ja aluehallintovirastolle toukokuun loppuun mennessä. Selvitykseen perustuvan asiantuntija-arvion laatimiseen jää asetusluonnoksen mukaan aikaa yksi kuukausi. Luonnoksen 9 §:n mukaisesti aluehallintoviraston laatimat asiantuntija-arviot tulee toimittaa sisäministeriölle kesäkuun loppuun mennessä.

Aluehallintoviraston pelastuslaitoksilta saamien tietojen mukaan on heillä paikoin valmiutta tuottaa tarvittavat tiedot nyt esitettyä aikataulua aiemmin, mikä vapauttaisi lisää aikaa aluehallintoviraston asiantuntija-arviointien laatimiselle.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston hyvinvointialuekohtaisten arvioiden laatimiseen tarvittava aika poikkeaa huomattavasti muista alueista. ESAVIN alueella toimii yhdeksän hyvinvointialuetta, kahdeksan pelastuslaitosta sekä pelastustoimen palveluja tuotetaan kolmella eri tavalla. Asetusluonnoksessa ei tällä hetkellä huomioida ESAVIN muita aluehallintovirastoja suuremmasta ajan tarpeesta arvioiden laatimisessa.

Valtakunnallisen asiantuntija-arvion laatimiseksi on asetusluonnoksessa esitetty ajankohtaa heinä-elokuu. ESAVI pitää tuota ajankohtaa riittämättömänä sen osuessa kesälomakaudelle. Tällöin oletuksena pidettävät kesälomat huomioiden jää valtakunnallisen asiantuntija-arvion laatimiselle aikaa korkeintaan kuukausi. Ottaen huomioon valtakunnallisen asiantuntija-arvion laajuus, on ehdotetussa aikataulussa arvion viimeistelyssä jätettävä pois samoja osa-alueita, kuten aluekohtaisissakin asiantuntija-arvioissa.

Aluehallintovirastoille on säädetty aluehallintovirastoista annetussa laissa tehtäväksi peruspalveluiden arviointi. Tuo lakisääteinen tehtävä on verrattain samankaltainen tehtävä kuin mitä asiantuntija-arvion ja valtakunnallisen arviointitehtävän suorittaminen on kuvailtu olevan. Peruspalveluiden arviointiprosessissa pelkästään julkaisuprosessiin

(oikoluku, korjaukset, saavutettavuus ja eri kieliversiot) kului aikaa 7 viikkoa kahden henkilön pääasiallisena työnä. Julkaisuprosessi ei kata tietojen keruun tai arvioinnin tuottamista lainkaan.

Edellä mainituin perustein Etelä-Suomen aluehallintovirasto esittää arviointiprosessin uudelleenaikatauluttamista asetuksen eri vaiheissa.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet pelastusylitarkastajat Mira Leinonen ja Eero Nyman Etelä-Suomen aluehallintovirastosta.

Johtaja

Tommi Laurinen

Pelastusylitarkastaja

Mira Leinonen